Проф. др. Слободан Н. Сворцан Правни факултет КРАГУЈЕВАЦ

HACAPTHA TIPABA BPATHOF M BAHBPATHOF TAPTHORPA

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ КРАГУЈЕВАЦ

Проф. др Слободан Н. Сворцан Правни факултет КРАГУЈЕВАЦ

НАСЛЕЦНА ПРАВА БРАЧНОГ И ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА

Проф. др Слободан Н. Сворцан НАСЛЕДНА ПРАВА БРАЧНОГ И ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА

РЕЦЕЗЕНТИ:

Проф. др Слободан Перовић Проф. др Драгољуб Стојановић

ИЗДАВАЧИ:

Правни факултет у Крагујевцу

ЗА ИЗДАВА ЧА:

Проф. др Божин Влашковић декан правног факултета у Крагујевцу

ДИЗАЈН:

Димитрије Милић

ОБРАДА ТЕКСТА НА РАЧУНАРУ:

ШТАМПА:

"ОФСЕТ ПРЕС" КРАЉЕВО

ТИРАЖ:

300 примерака

САДРЖАЈ

	Страна
УВОД	9
ΠΡΒИ ДΕΟ ΗΑСΛΕДΗΑ ΠΡΑΒΑ <i>БРАЧНОГ ΠΑΡΤ</i> ΗΕΡΑ	
ГЛАВА I АНАЛИЗА ДРУШТВЕНОЕКОНОМСКОГ ОДНОСА КОЈИ НАСТАЈЕ ЗАСНИВАЊЕМ БРАЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ I ОПШТЕ НАПОМЕНЕ II ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ БРАЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ 1. Разна схватања о браку и брачној заједници 2. Садржина односа који настаје заснивањем брачне заједнице 3. Међусобни однос брачних партнера и однос сваког брачног партнера према својим крвним сродницима	13 13 14 14 16
ГЛАВА II КРАЋИ ОСВРТ НА НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА У СТАРИЈИМ ПРАВИМА И НЕКИМ САВРЕМЕНИМ СТРАНИМ ПРАВИМА I НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА У СТАРИЈИМ ПРАВИМА II НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА У НЕКИМ САВРЕМЕНИМ ПРАВНИМ СИСТЕМИМА	21 21 22
ГЛАВА III НАСЛЕДНА ПРАВА БРАЧНОГ ПАРТНЕРА У НАШЕМ ПРАВУ ГОПШТЕ НАПОМЕНЕ ГУБИТАК НАСЛЕДНИХ ПРАВА БРАЧНОГ ДРУГА 1. Губитак права законског наслеђивања због развода брака 2. Губитак права законског наслеђивања због поништења брака 3. Губитак права законског наслеђивања због поништења брака 4. Утицај развода и поништаја брака и трајног престанка брачне заједнице на право брачног друга да наследи по завештању	25 26 26 31 34

	5. Губитак права законског и завештајног наслеђивања		
	због недостојности	41	
	6. Губитак права законског и завештајног наслеђивања		
	због искључења из наслеђа	43	
Ш	СТИЦАЊЕ ПРЕДМЕТА ДОМАЋИНСТВА	44	
	1. Опште напомене	44	
	2. Значај овог наследног права	46	
	3. Ствари које спадају у предмете домаћинства у нашем		
	праву	47	
	4. Права која се стичу на предметима домаћинства	49	
	5. Деоба предмета домаћинства	50	
	6. Поступак у вези предмета домаћинства	52	
IV	НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА У		
1 4	ПРВОМ НАСЛЕДНОМ РЕДУ	53	
	1. Опште напомене	53	
	2. Наследна права брачног друга према општим		
	правилима првог редовног законског наследног реда	54	
	3. Смањење наследног дела брачног друга по Закону о		
	наслеђивању Србије	56	
	4. Повећање наследног дела брачног друга по Закону о		
	наслеђивању Србије	62	
	5. Смањење наследног дела брачног друга по Закону о		
	наслеђивању Црне Горе	64	
	6. Повећање наследног дела преживелог брачног друга по		
	Закону о наслеђивању Црне Горе	66	
V	НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА У		
	ДРУГОМ НАСЛЕДНОМ РЕДУ	72	
	1. Опште напомене	72	
	2. Наследна права брачног друга према општим		
	правилима другог редовног законског наследног реда	74	
	3. Повећање наследног дела брачног друга по Закону о		
	наслеђивању Србије из 1995. године, конституисањем		
	доживотног уживања	75	
	4. Повећање наследног дела брачног друга доделом		
	брачном другу у својину целокупне заоставштине,		
	по Закону о наслеђивању Србије	98	
	5. Смањење наследног дела брачног друга према 30H-у		
	Србије из 1995. године, по основу порекла добара које		
	чине заоставштину	102	
	6. Смањење наследног дела брачног друга према ЗОН-у		
	Србије из 1995. године, по основу повећања наследног		
	дела оставиочевих родительа	113	
	7. Повећање наследног дела брачног друга по Закону о	4.5	
	наслеђивању Црне Горе	117	
	8. Смањење наследног дела брачног друга по Закону о	110	
	наслећивању Црне Горе	119	

VI УРАЧУНАВАЊЕ ПОКЛОНА И ИСПОРУКА У НАСЛЕДНИ ДЕО БРАЧНОГ ДРУГА	121
VII НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА КОД	121
ЗАВЕШТАЈНОГ НАСЛЕЂИВАЊА	123
1. Опште напомене	123
2. Брачни друг као завешталац	123
3. Брачни друг као завештајни наследник	124 125
4. Брачни друг као нужни наследник	123
VIII НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА У СЛУЧАЈЕВИМА КАД ЈЕ ОСТАВИЛАЦ ЗАКЉУЧИО УГОВОР О УСТУПАЊУ И РАСПОДЕЛИ ИМОВИНЕ ЗА ЖИВОТА 1. Опште напомене	128 128
- Опште напомене - Наследноправни положај брачног друга кад је он	120
обухваћен уговором	129
3. Наследноправни положај брачног друга кад он није	
обухваћен уговором	132
IX ПРАВНИ ПОЛОЖАЈ БРАЧНОГ ДРУГА КАД ЈЕ ЗАКЉУЧЕН	
УГОВОР О ДОЖИВОТНОМ ИЗДРЖАВАЊУ	133
1. Опыте напомене	133
2. Положај брачног друга кад је уговорено издржавање у његову корист	134
3. Положај брачног друга када брачни другови закључе	154
уговог, о доживотном издржавању којим сваки од њих	
уступа своју имовину	137
4. Могућност закључења уговора о доживотном издржава-	
њу између брачних другова	139
ДРУГИ ДЕО	
ΗΑCΛΕΔΗΑ ΠΡΑ\ΒΑ ΒΑΗБΡΑЧΗΟΓ ΠΑΡΤΗΕΡΑ	
ΓΛΑΒΑ Ι	
ВАНБРАЧНА ЗАЈЕДНИЦА КАО ПОЈАВА У САВРЕМЕНОМ	
ДРУШТВУ	149
І ПОЈАМ ВАНБРАЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	149
ІІ БРОЈНОСТ ВАНБРАЧНИХ ЗАЈЕДНИЦА У СВЕТУ И КОД НАС	150
1. Бројност вабрачних заједница у појединим страним	4.50
земљама	150
2. Бројност ванбрачних заједница у Југославији	151
III ОБИМ АНАЛИЗА КОЈЕ ЋЕ БИТИ ВРШЕНЕ У ОВОМ РАДУ У ВЕЗИ ВАНБРАЧНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ	151
ΓΛΑΒΑ [[	
НАСЛЕДНА ПРАВА ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА У СТРАНИМ	
ПРАВНИМ СИСТЕМИМА	153
І ОПШТЕ НАПОМЕНЕ	153

1. Опште напомене	172
2. Ванбрачна заједница мора имати у свему одлике брачне заједнице	173
3. Ванбрачна заједница мора да постоји у моменту смрти једног од ванбрачних партнера	174
Ванбрачна заједница треба да је трајала, непрекидно, најмање три, односно седам година	175
Ванбрачни партнери морају бити пунолетни и пословно способни	176
Ванбрачни партнери не могу бити лица која су у крвном сродству до одређеног степена	177
Ванбрачни партнери не могу бити лица која су у грађа- нском сродству одређеног квалитета	177
Ванбрачни партнери не могу бити лица која су у сродству по тазбини одређеног квалитета	178
9. Ни један од ванбрачних партнера не сме бити у браку са другим лицем	178
III НАСЛЕДНОПРАВНИ ПОЛОЖАЈ ВАНБРАЧНОГ ПАРТНЕРА	179
Положај ванбрачног партнера код законског наслеђивања	179
Положај ванбрачног партнера код завештајног наслеђивања	180
ЗАКЉУЧАК	183